

Tjänsteskrivelse

Datum

2026-02-05

Vår referens

Madelene Gripenklinga

Utvecklingssamordnare

madelene.gripenklinga@malmo.se

Åtgärdsplan för Malmö stads brottsförebyggande arbete

STK-2025-1872

Sammanfattning

Lag (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete, tydliggör kommunens ansvar att systematiskt ta fram lägesbild vartannat år, analysera brottslighet och samordna insatser för att förebygga brott samt öka tryggheten. Lagen har tillkommit mot bakgrund av behovet av tydligare ansvarsfördelning, bättre samordning och ökad kontinuitet i det lokala brottsförebyggande arbetet.

Inom Malmö stad pågår ett brett brottsförebyggande arbete inom den ordinarie verksamheten. För att ytterligare stärka detta arbete har stadskontoret tagit fram en åtgärdsplan som baseras på befintliga lägesbilder, rapporter och data. Underlagen visar på särskilda behov inom droghandel, organiserad brottslighet och avfallsbrott som kräver samordnade insatser för att skapa ett tryggare Malmö för alla invånare.

Åtgärdsplanens aktiviteter syftar till att förbättra det övergripande brottsförebyggande arbetet, öka samverkan mellan olika aktörer och utveckla hållbara strategier för att minska brottsligheten på lång sikt.

Stadskontoret ser ett behov av att stärka arbete mot narkotika och droger och tydligare samordna frågorna rörande ANDTS i staden. Detta skulle underlätta ett samlat grepp för att bekämpa droghandel och narkotikamissbruk, samt utveckla samverkan med interna och externa aktörer.

Vidare finns det ett behov av att effektivisera och utveckla samverkan mellan Malmö stad och Polisområde Malmö. Det föreslås ske genom gemensam kartläggning av samverkansstrukturer, utveckling av arbetssätt och gemensamma strategier för att bekämpa brottslighet.

Slutligen föreslås att en fördjupad åtgärdsplan för att motverka organiserad avfallsbrottslighet tas fram. Detta är ett exempel på ett specifikt brottsområde som kräver riktade insatser för att minska organiserad brottslighet och förbättra stadsmiljön.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta

1. Kommunstyrelsen godkänner åtgärdsplanen för Malmö stads brottsförebyggande arbete och lägger den till handlingarna.
2. Kommunstyrelsen ger stadskontoret i uppdrag att återrapportera de aktiviteter som redovisas i ärendet till kommunstyrelsen senast under det första kvartalet 2027.

Beslutsunderlag

- G-Tjänsteskrivelse KSAU 260223 Åtgärdsplan för Malmö stads brottsförebyggande arbete
- Lägesbild för Malmö 2025-12-19
- En sammanställning över brottsligheten inom Malmös geografiska område

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2026-02-23

Kommunstyrelsen 2026-03-04

Beslutet skickas till

Arbetsmarknads- och socialnämnden

Fritidsnämnden

Grundskolenämnden

Miljönämnden

Tekniska nämnden

Stadskontorets handläggare

Ärendet

Ny lagstiftning

Lagen (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete trädde i kraft den 1 juli 2023 och syftar till att stärka kommunernas långsiktiga och systematiska arbete för att förebygga brott. Lagen har tillkommit mot bakgrund av behovet av tydligare ansvarsfördelning, bättre samordning och ökad kontinuitet i det lokala brottsförebyggande arbetet. Lagen klargör att kommunen har ett uttalat och samlat ansvar för det brottsförebyggande arbetet inom sitt geografiska område. Genom lagen tydliggörs att ansvaret är en del av kommunens ordinarie uppdrag och styrning. Kommunen ska ta ansvar för helheten, även om genomförandet sker inom flera förvaltningar och i samverkan med andra aktörer. Lagen innebär att kommunen ska ta fram lägesbilder, analysera brottslighet och otrygghet samt samordna insatser mellan relevanta förvaltningar och myndigheter. Syftet är att undvika dubbelarbete och rikta åtgärder där behoven är störst.

Förvaltningarnas roll i Malmö stads brottsförebyggande arbete

Det breda brottsförebyggande arbetet i Malmö stad bedrivs i huvudsak inom ordinarie verksamhet i stadens förvaltningar. Inom förskola och skola sker insatser som stärker barn och ungas skolgång vilket i sig minskar risken för framtida kriminalitet. Kultur- och fritidsverksamheter skapar social sammanhållning, särskilt för barn och unga. Tidiga åtgärder för barn och unga samt deras familjer, arbete mot våld i nära relationer samt stöd vid missbruk och psykisk ohälsa bidrar till att förebygga både brottslighet och utsatthet. Även strategier och aktiviteter som stärker individers etablering i arbete och studier minskar risken för social marginalisering, vilket är en viktig skyddsfaktor mot kriminalitet. Genom att arbeta inom ordinarie verksamhet möjliggörs tidiga, strukturella och långsiktiga insatser som bidrar till minskad brottslighet, ökad trygghet och stärkt social hållbarhet.

Stadskontorets roll i Malmö stads brottsförebyggande arbete

Stadskontorets roll är att samordna, stödja och följa upp det förvaltningsövergripande brottsförebyggande arbetet samt stärka samverkan internt och externt, bland annat med Polismyndigheten, näringslivet och civilsamhället. Det operativa genomförandet sker dock i linjeverksamhet där kompetens, mandat och långsiktighet finns. Det breda brottsförebyggande arbetet är mest effektivt när det är en integrerad del av kommunens ordinarie verksamhet.

Lägesbild av det brottsförebyggande arbetet

Lägesbilden som tas fram enligt den nya lagen kommer att vara underlag för framtagande av en åtgärdsplan med brottsförebyggande åtgärder.

Syftet med lägesbilden är att samla kunskapen, se trender över tid samt stärka och rikta det strategiska arbetet. Lägesbilden syftar inte till att beskriva allt brottsförebyggande arbete som sker på alla nivåer runt om i staden.

Lägesbilden som togs fram under 2024 och 2025 baseras framför allt på statistik från 2023. Sedan dess har det tillkommit annan relevant statistik, information och rapporter som påverkar urvalet av övergripande åtgärder och behöver tas i beaktning i det brottsförebyggande arbetet framöver.

Trygghetsmätning lokalpolisområde (LPO) Malmö 2025

Hösten 2025 släpptes polisens trygghetsmätning som bland annat visar på närvaro av öppen droghandeln i Malmö. Förekomsten varierar mellan olika delar i Malmö, i vissa stadsdelar är narkotikaförsäljning ett tydligt problem, medan det är mindre framträdande i andra. Trygghetsmätningen visar att andelen som upplever problem med narkotikapåverkade personer utomhus över lag har minskat jämfört med tidigare år. Det är dock fortfarande en utmaning i vissa stadsdelar i Malmö.

Åtgärdsplan

Förutom befintlig lägesbild baseras aktuell åtgärdsplan på nytilkomna rapporter, information och trender. Polisens senaste trygghetsmätning inom LPO Malmö visar på ett fortsatt problem med narkotika och droger i samhället. Polisområde Malmö kommer därför under 2026 att ha särskilt fokus på narkotika- och droghandel och öppna drogscener. Malmö stad kommer parallellt att takta samt förstärka detta arbete.

Vidare ser staden ett behov av att fortsätta utveckla stadens förmåga att förebygga och bekämpa organiserad brottslighet, främja effektiv samverkan mellan berörda aktörer samt stärka det preventiva arbetet inom alkohol-, narkotika-, doping-, tobak- och spelområdet (ANDTS).

De aktiviteter som föreslås inom ramen för ärendet är:

- Motverka droger i Malmö

Malmö stad kommer att komplettera och förstärka polisens arbete mot narkotika och droger. Därför föreslås stadskontoret ta ansvar för samordningen av frågorna rörande ANDTS i staden. Detta kommer att bidra till att utveckla och effektivisera insatser samt skapa en tydligare struktur för det förebyggande arbetet.

- Effektiv samverkan mellan Malmö stad och Polisområde Malmö

En effektiv insats mot organiserad brottslighet kräver en välfungerande samverkan mellan Malmö stad och polisen. Malmö stad kommer därför kartlägga den nuvarande samverkansstrukturen för att identifiera möjligheter till effektivisering och förbättringar.

Kartläggningen ger en överblick över hur samarbetet fungerar, vilka aktörer som är involverade, samt vilka resurser och processer som finns på plats. Det möjliggör även identifieringen av styrkor och förbättringsområden, samt underlättar utvecklingen av ett mer effektivt och samordnat arbetssätt för att motverka brottslighet och förbättra tryggheten i Malmö.

- Fördjupad åtgärdsplan kopplat till avfallsbrottslighet

Miljöbrott, inklusive avfallsbrottslighet, anses vara den tredje största brottsliga verksamheten i världen, enligt en rapport från EU-kommissionen. I arbetet med lägesbilden över brottsligheten i Malmö har brottskategorin avfallsbrottslighet kopplat till organiserad brottslighet särskilt valts ut och en orsaksanalys har genomförts. Syftet är att förstå de bakomliggande orsakerna för att sedan kunna utforma effektiva brottsförebyggande åtgärder som riktar sig just mot dessa faktorer.

Nästa steg blir att ta fram en fördjupad åtgärdsplan med brottsförebyggande åtgärder mot de bakomliggande faktorer, mönster och samband som har identifierats.

Stadskontorets bedömning

Stadskontoret vill lyfta fram att det dagligen pågår insatser och samarbeten inom staden som förebygger kriminalitet, stärker ungdomars möjligheter och främjar en levande och trygg stadsmiljö i Malmö.

För att stärka det brottsförebyggande arbetet ytterligare har stadskontoret tagit fram en åtgärdsplan som baseras på befintliga lägesbilder, rapporter och data. Stadskontoret menar att åtgärdsplanens tre aktiviteter utgör viktiga steg i Malmö stads fortsatta arbete för en tryggare och mer inkluderande stad. Genom att stadskontoret tar ansvar för samordningen av frågorna rörande ANDTS i staden, stärker samverkan mellan Malmö stad och Polisområde Malmö samt tar fram en fördjupad åtgärdsplan skapas förutsättningar för ett mer effektivt brottsförebyggande arbete.

Motverka droger i Malmö

Stadskontoret ser att kriminaliteten kommer att minska genom ett effektivt arbete mot öppna drogscener och narkotikamissbruk. Insatserna kommer bidra till tryggare och säkrare miljöer för alla som bor, verkar och vistas i Malmö. Stadskontoret föreslår därför att Malmö stad och Polisområde Malmös arbete mot narkotika och droger ska prioriteras och intensifieras.

Effektiv samverkan mellan Malmö stad och Polisområde Malmö

Stadskontoret ser att en stärkt samverkan mellan kommunen och polisen är en förutsättning för att skapa en helhetssyn och ett mer effektivt arbete mot organiserad brottslighet. Det möjliggör att resurser kan användas mer målmedvetet, och att insatser kan koordineras för att maximera effekten i det brottsförebyggande arbetet.

Att kartlägga samverkansstrukturer mellan Malmö stad och Polisområde Malmö är en grundförutsättning för att kunna förebygga och bekämpa brott, särskilt i en komplex och snabbt föränderlig stadsmiljö. I ett nästa steg kan en tydligare struktur och bättre informationsutbyte leda till snabbare och mer samordnade insatser, vilket är viktigt för att motverka brottslighet och skapa trygghet. Dessutom bidrar en karta över samverkansstrukturen till att skapa förtroende och transparens mellan aktörerna, vilket är viktigt för att bygga ett långsiktigt och hållbart samarbete för stadsutveckling och trygghet.

Fördjupad åtgärdsplan kopplat till avfallsbrottslighet

Stadskontoret menar att avfallsbrottslighet hotar såväl individers hälsa som miljö. Dessutom är verksamheten ofta kopplad till organiserad brottslighet. Vinsterna från avfallsbrottslighet används av den organiserade brottsligheten för att finansiera och expandera sina verksamheter. Organiserad brottslighet genererar mellan två och sex miljarder kronor årligen enbart på avfallsbrottslighet i Sverige.

Organiserad brottslighet utgör ett allvarligt hot mot demokratin, bidrar till osund konkurrens samt underminerar den legitima ekonomin och utnyttjar sårbarheter i samhället. Höga vinster, låg upptäcktsrisk och låga straff gör detta till en lukrativ inkomstkälla.

Vissa av de bakomliggande faktorerna som framkommer i orsaksanalysen av avfallsbrottslighet kopplat till organiserad brottslighet är av sådan karaktär som Malmö stad själv kan påverka och förändra. Stadskontoret föreslår därför att dessa faktorer kommer att ligga till grund för framtagandet av en fördjupad åtgärdsplan med brottsförebyggande åtgärder.

Sammanfattande kommentar

En av Malmö stads högst prioriterade frågor är att staden ska vara en trygg och säker plats att bo och vistas i, för såväl Malmöbor som besökare. Tidiga, strukturella och långsiktiga insatser möjliggörs genom stadens ordinarie verksamhet. Detta bidrar till minskad brottslighet, ökad trygghet och stärkt social hållbarhet.

Polisens trygghetsmätning uppvisar en fortsatt positiv trend, där Malmöborna på ett övergripande plan känner sig allt tryggare i staden. Samtidigt finns utmaningar och geografiska skillnader inom Malmö som fodrar fortsatt fokus.

Åtgärdsplanen kommer vara en del av kommunens långsiktiga arbete med att bedriva ett kunskapsbaserat brottsförebyggande arbete, med målet att minska brottsligheten och öka tryggheten i Malmö.

Ansvariga

Nicklas Löfström Nämndsekreterare
Ana Maria Deliv Avdelningschef
Andreas Norbrant Stadsdirektör